

Nom: _____

Curs: _____

Data: _____

RECORDA

La lletra **x** i la combinació **ix** representen el so de **xeix**. Per saber quina cal escriure en cada cas, hem de tenir en compte les normes següents:

• **x**

- a principi de paraula: *Xixona, xifra...*
- després de diftong: *xiuxiuejar, disbauxa...*
- darrere de consonant: *panxa, enxampar...*

• **ix**

- entre vocals: *caixa, reixa...*
- a final de mot: *peix, calaix...*

- El so de ics [ks] es representa amb la grafia **x** en qualsevol posició: *oxigen, excepció...*
- El so [gz] es produeix per sonorització de [ks] en els grups inicials **ex-** i **inex-** seguits de vocal o **h**: *èxit, exacte, exhibició...*

1 Classifica les paraules següents segons la pronunciació de la grafia **x**:

asfixiar - bruixot - exagerar - excursió - xerrar - exhibició - exemple - xarol - xilòfon - rebaixes
inexpert - prefix - aixeta - torxa - exercici - xocolata - examen - xufla - extintor - xenofòbia.

sona com <i>xifra</i> [j]	sona com <i>oxigen</i> [ks]	sona com <i>exacte</i> [gz]
→	→	→
.....
.....
.....
.....

2 Omple els espais buits amb **x** o **ix** segons el que convingui en cada cas:

- a) Unarlatà de la fira deàtiva em va oferir un ós de pelu....
- b) Encara no s'ha e....ugat la roba després del ru....at que ha caigut.
- c) El mestre va escriure amb el gu.... la paraula bru....a com a e....emple de bisíl·laba .
- d) Elimpanzé va né....er i cré....er al zoo.
- e) La Con....ita ho va dir tan flu....et que va semblar uniu....iueig.
- f) Enavier estudià a Sant Feliu de Guí....ols als anys se....anta.
- g) Dins del cala.... vaig trobar una ca....eta amb unarop de madu....a.
- h) Elsinesos han e....amplat la botiga delamfrà.

Nom:

Curs:

Data:

3 Classifica les paraules següents segons la pronunciació:

excés - inexistent - exèrcit - exclusió - explicar - exili - exhalar - luxe
 màxim - exposar - exhaustiu - complex - exigència - explosió - fixar
 exòtic - exuberant - exorcista - reflex - inexacte.

- Sonen **[ks]**, com *taxi* →
- Sonen **[gz]**, com *examen* →

4 Busca en la sopa de lletres manlleus adaptats amb **x** o **ix** i escriu-los al costat de la definició.

G	S	E	S	Q	U	A	I	X	A	J	C
U	B	T	U	E	K	P	W	T	R	D	O
I	E	R	A	U	F	I	R	E	X	F	S
T	I	U	L	C	Q	Z	B	E	V	U	D
V	X	V	L	A	T	I	L	N	E	X	E
A	A	Z	A	N	C	A	W	X	T	A	J
A	M	S	U	K	X	E	V	I	L	R	O
J	E	F	L	A	I	X	L	P	L	T	U
M	L	U	L	E	N	N	I	S	A	E	A
Q	L	I	B	O	E	L	B	L	A	R	M
E	N	O	I	V	X	O	F	E	R	R	O
Z	R	A	I	G	A	E	L	L	A	C	C
I	G	H	U	X	I	T	M	A	P	V	C

- a) Oficial elegit de l'Administració dels Estats Units que té poders judicials limitats. →
- b) Servei no regular de vols en què es lloga una aeronau quan hi ha prou passatgers perquè el vol sigui rendible. →
- c) Salsa feta amb mantega, llet i farina, que normalment es posa al canelons. →
- d) Element bàsic de la microelectrònica, de dimensions reduïdes. →
- e) Esport en què dos contrincants competeixen llançant una pilota amb una raqueta contra una paret de la pista. →
- f) Aparell que produeix un esclat lluminós que es fa servir per il·luminar alguna cosa que es vol fotografiar. →
- g) Persona que té per ofici conduir automòbils. →

Nom: _____

Curs: _____

Data: _____

RECORDA

El fonema palatal africacat sord [tʃ] pot ser representat amb les grafies **tx** o **ig**. Per saber quin hem d'escriure en cada cas, hem de tenir en compte les normes següents. Fixa't que el cas que pot provocar més dubtes és quan aquest so es troba a final de paraula.

- Escrivim **tx**:
 - Entre vocals: *cotxe*, *metxa*...
 - Al final de paraula quan aquesta grafia està present en altres mots de la mateixa família: *despatx* → *despatxos*.
 - A l'inici de mot, en casos molt excepcionals: *Txad*, *txec* (habitant de Txèquia).
- Escrivim **ig**:
 - Al final de paraula quan els altres mots de la mateixa família presenten **g/j**, **tg/tj**: *desig* → *desitjar*, *bateig* → *batejar*.

1 Completa les paraules següents amb les grafies **tx** o **ig**:

• bro....a	• passe....	• du....a	• esqui....ar
• assa....	• capu....a	• safare....	• cartu....
• bu....aca	• bomba....o	• escle....a	• llebe....
• pu....	• empa....ar	• ra....	• pano....a
• ra....a	• formigue....	• ba....illerat	• fi....er
• gote....	• estiue....	• mare....	• balance....

2 Omple els espais buits amb el singular de les paraules destacades:

- a) Els **batejos** se celebraran a les vuit. → El se celebrarà a les vuit.
- b) Aquests **sandvitxos** són excel·lents. → Aquest és excel·lent.
- c) El dia de la festa cantaven els **gojos** a la patrona. → El dia de la festa cantaven el a la patrona.
- d) Els **estotjos** metàl·lics són més còmodes. → L'..... metàl·lic és més còmode.
- e) Els **assajos** són a les nou del matí. → L'..... és a les nou del matí.

3 A partir dels verbs següents, forma noms que acabin en **-tx** o **-ig**:

rebutjar →	regatejar →
festejar →	glopejar →
marejar →	encapritxar →
empatxar →	sondejar →
despatxar →	desitjar →
esquitxar →	escabetxar →

Nom: _____

Curs: _____

Data: _____

4 Completa els refranys amb **tx** o **ig**:

Pel ma....., cada dia un ra.....

Tot el que és ro..... fa go.....

5 Ratlla la paraula que està mal escrita de cada sèrie i escriu-la correctament:

• panotxa, mostatxo, gaspatxo, pistaxo →

• capritx, cartutx, sandvitx, puntetx, escabetx →

• safareig, esquig, maig, enuig, raig →

• remolaxa, salsitxa, fletxa, ratxa, brotxa →

• estoig, despatx, cotxe, ratxa, Xad →

6 Escriu les paraules corresponents a cada definició. Totes contenen **x** o **tx**.

a) Salsa elaborada amb polpa de tomàquet condimentada amb vinagre, suc de llimona, sucre i sal, que sol acompanyar les hamburgueses o les patates fregides.

Q P

b) Construcció pròpia dels suburbis feta de materials aprofitats i sense condicions per a l'habitabilitat.

..... B A

c) Sopa freda crua, feta amb tomàquet, all, aigua, oli, sal, vinagre, a la qual se sol afegir ceba, cogombre i pebre vermell.

..... A O

d) Escena curta, generalment còmica, amb pocs actors.

E Q

e) Formatge de llet d'ovella característic d'una zona de Castella.

..... N G

f) Casa envoltada de jardí construïda fora de les ciutats o en urbanitzacions.

..... L

g) Terra aspra, trencada, de mala petja.

G R R

h) Inflorescència del blat de moro, amb les flors i els grans arrenclerats sobre un eix.

P A